

ALEGORIJA.

Devetnajst leh sem preoral,
S pšenico zlato obsejal,
Z branó povlekel jih ostró,
In vanje vložil nadej sto.

Prišli so krokarji v naš dol,
Skljuvali so mi zrnja pol;
Vodé prihrule so z gorá,
Zruvale drugi pol s polja.

Devetnajst leh sem preoral,
S pšenico zlato obsejal.
Osat mi raste mestu nje.
Kako mi je, sam Bog to vé!

J. —ek.

Črtice o rokovnjačih.

(Spisal Josip Benkovič.)

Zalostna resnica je, da smo se Slovenci do najnovejših časov premalo bavili z domačo zgodovino. Mnoge stare listine, ki so se hranile dolgo časa v arhivih, prišle so v roke neveščim ljudem, ki so jih kot ničvredne papirje požgali ali proč pometali¹⁾, ali pa so jele gniti in trohneti tako, da je sedaj težko zajemati iz njih povest naših pradedov.

Tako bi se morda izgubili v morju pozabljivosti spomini na rokovnjače, da nam jih ni Jurčič otel s svojim romanom. Rekel bode kdo: »Bilo bi prav, da bi kmalu izginilo Slovincem iz spomina žalostno rokovnjaško življenje, ki kaže le temno stran narodne prošlosti.« — Res je ta povest črna pika v slovenski zgodovini, ker se bavi z najbolj propalimi in hudobnimi ljudmi; toda brez hasni nikakor ni.

¹⁾ Pred nedavnim časom sta mi prišli slučajno v roke dve pergamentni listini datovani v Mengišu, prva v dan sv. Jerneja 1475 (kupno pismo moravškega župnika Viljema Polca, znamenito za kamniško zgodovino); druga 20. marca leta 1608, pismo Baltazarja, opata v Dunajskem Novem mestu (znamenito za Mengiš). Dobil sem ju iz rok priprostega zasebnika. Povedal mi je, da ju je vzel otrokom, ki so se na cesti z njima igrali. Kako prihajajo take reči otrokom v roke?

Pis.

Prvič velja tukaj rek: »Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvonac; drugič pa ta oddelek zgodovine nikakor ne meče tako temne sence na naš narod, kakor bi si kdo domneval na prvi pogled. Čitatelj bode to sam uvidel.

Sledeče črtice sem nabral po ustnih poročilih. Živé namreč še nekateri potomci nekdanjih rokovnjačev, katerim so njih stariši, dedje in pradedje pripovedovali svojega življenja žalne zgodbe. Ti so mi povedali mnogo, a le to, kar ni žalilo njih pokoljenja. Mnogo sem zvedel tudi od drugih starih ljudij, ki so nekatere rokovnjače osebno poznali, veliko sami doživeli, drugo pa slišali iz ust svojih dedov. Tako sem mogel po obeh straneh najti resnico. Tudi rokovnjaški jezik sem zajemal iz obeh virov; potomci so ga še pred nedavnim časom med seboj rabili, drugi pa so se ga od teh priučili. Govorili so ga in ga včasih še govoré, ako nečejo vsem prisotnikom razodeti svojih mislij.

Marsikaj sem moral na tem mestu zamlčati, deloma radi še živečih rodbin, deloma, ker rokovnjaška stvar ostane vedno le — rokovnjaška.

Naj zadostujejo torej sledeče črtice!

